

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

48

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors

Dana Gregorová

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

48, 2007

90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration

Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-83-4

Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz>

beno z eratického silicitu, dále se objevil červenohnědý radiolarit (1 kus). Jeden kus byl silně přepálen, což znemožnilo jeho surovinové určení.

Časově lze sledovanou kolekci vzhledem k přítomnosti jádra s čepelovými, čepelkovými a mikročepelkovými negativy a škrabadla na zlomené čepeli přiřadit obecně k mladému paleolitu.

Lenka Péluchová Vitošová

Literatura

- Klíma, B. 1956: Nová paleolitická stanice v Gottwaldově-Loukách. *Anthropozoikum* 5 (1955), 425–438.
- Langová, J. 1993: Paleolitické a neolitické osídlení v Hostišově (okr. Zlín). *Přehled výzkumů* 34, 17–18.
- Oliva, M. 1987: *Aurignacien na Moravě*. Studie Muzea Kroměřížska 87, 5–128.
- Otčenášek, J. 1955: Hostišová (okr. Gottwaldov). In: *Archeologické výzkumy v Gottwaldovském kraji roku 1955*. Ojedinelé nálezy, 55–59.
- Přichystal, A. 2002: Zdroje kamenných surovin. In: J. Svoboda (ed.), *Paleolit Moravy a Slezska*. 2. aktualizované vydání. Dolnověstonické studie 8, 67–77. Brno: AÚ AV ČR.
- Škrdl, P., Přichystal, A. 2002: Boršice u Buchlovic (okr. Uh. Hradiště). *Přehled výzkumů* 44, 177–187.

Resumé

The site in the field of Na pískách yielded a small collection consisting of 8 chipped stone artifacts, which are deposited in The Museum of Southeastern Moravia at Zlín. The site was found by D. Kaška in 1996. Majority of the artifacts are manufactured from erratic flint (6 items) and one item is from radiolarite. The raw material type of one item could not be determined because it was burnt. The tools include 3 nosed endscrapers (obr. 12: 2,8,9). Nosed endscrapers are typical tool forms found in Aurignacian assemblages.

The site in the field of Pod Strážnou was found by V. Zapletal in 1987–1989 and published by J. Langová in 1993. The artifacts are deposited in The Museum of Southeastern Moravia at Zlín. The collection consists of 14 chipped stone artifacts. Six of them are likely to be of Upper Paleolithic antiquity because they are covered with a white patina. Three artifact fragments were manufactured from erratic flint (proximal segment of a small blade, a possible burin on blade and a flake). Another 3 items (2 blade fragments and a small microchip/microfragment) are made from radiolarite.

The site of Hostišová-Strážná was found in 1949–1950 by J. Otčenášek senior, who also published it (1955). In 1956 and 1987 short notes about this site were published by B. Klíma and M. Oliva. The artifacts are deposited in The Museum of Southeastern Moravia at Zlín. The collection consists of 78 stone artifacts (7 items are classified as Neolithic). In the raw material spectra, erratic flint (52 items) is most prevalent, followed by radiolarite (8 items), Krumlovský les-type chert probably from local gravels (3 items), Troubky-Zdislavice type chert (2 items) and Stránská skála-type chert (1 item). Several artifacts have a strong patina or were burnt which prevents the identification of the raw material type (4 items). The most common type of tool is endscrapper: Lhotka-type endscrapper

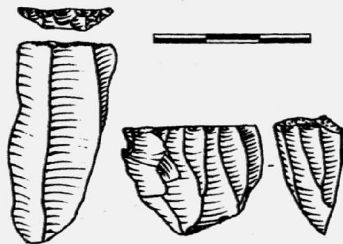
(obr. 12: 1), 3 nosed endscrapers (obr. 12: 10, 19, 20), 1 endscrapper on a broken retouched blade (obr. 12: 6) and 2 endscrapper fragments (obr. 12: 1, 15). In one case, a carinated endscrapper is combined with a burin (obr. 12: 22). Other tools include a polyhedral burin on a broken flake, a flake with sidescrapper retouch (obr. 12: 9), a fragment of a ventrally retouched flake (obr. 12: 21), several retouched blades (obr. 12: 5, 7, 18), and one finely-retouched bladelet (Dufour type, obr. 12: 14). The collection is classified as Aurignacian.

The site of Hostišová-Záhumenice was discovered in 1996 by D. Kaška, who collected the stone artifacts and committed them to The Museum of Southeastern Moravia at Zlín where they are currently held. The collection consists of 10 items. The majority of the artifacts have a strong patina and one of them was burnt, which prevents identification of the raw material type. Five items are produced from erratic flint, 3 items from Troubky-Zdislavice type chert and 1 item from radiolarite. The tool collection includes an endscrapper on a small blade (obr. 12: 3), a fragment of an endscrapper on a flake (obr. 12: 16) and another fragment of a bilaterally retouched flake with a fossil (obr. 12: 11). Two cores are also present in the collection. One core has a typical Upper Paleolithic shape and was used for blade and a bladelet removal (obr. 12: 12). The second core is flat with a prepared striking platform and one debitage surface (obr. 12: 13). The collection is classified as Upper Paleolithic.

HRUBÁ VRBKA (okr. Hodonín)

„Horní Padělký“. Pozdní paleolit. Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalita je situována v mírně zvlněné krajině Žalostínské vrchoviny při úpatí Bílých Karpat, na nevýrazném návrší, které je vymezeno toky Zábařinčového a Malanského potoka, které je vymezeno výšce 260–261 m. Geografické souřadnice lokality jsou: 48° 52' 37,89" N; 17° 28' 37,42" E (WGS-84). Okraj Dolnomoravského úvalu je vzdálen přibližně 6 km (severozápadně) a řeka Velička teče přibližně 3 km východně. Povrchovým sběrem realizovaným v letech 1999–2006 Martinem Ďugou byla objevena nová polykulturní lokalita. Z rámce souboru nálezů (srov. kap. Neolit, Doba bronzová, Středověk a novověk) byly vyčleněny artefakty štipané kamenné industrie, které na základě mírné patinace povrchu umožňují i pozdně paleolitickou klasifikaci. Konkrétně jde o mikrojádro, čepel s příčnou retuší, zlomek mikročepelky a dva mikroodštěpky z radiolaritu, které doplňují další zlomky suroviny bez stop opracování. Vzhledem k povrchovému charakteru kolekce,

Obr. 13. Hrubá Vrbka. Artefakty.
Hrubá Vrbka. Artifacts.

omezenému počtu nálezů a absenci charakteristických nástrojů nelze pozdněpaleolitickou klasifikaci jednoznačně prokázat, je třeba vzít v úvahu i možnost, že došlo k patinaci postpaleolitického materiálu, jak je tomu v případě nedaleké neolitické lokality Tasov-Pod Radošovem (Škrdla 2005, 143), která je vzdálena 4–5 km severozápadním směrem.

Jaromír Šmerda

Literatura

Škrdla, P. 2005: *The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River*. Dolnověstonické studie 13. Brno: AÚ AV ČR.

Resumé

A small collection of radiolarite pieces with very few diagnostic tools was collected in the Horní Padělky field near Hrubá Vrbka. Basing on the slight patina covering the artifact surfaces, this collection may belong to the Late Paleolithic, however, the nearby site of Tasov-Pod Radošovem yielded similarly patinated artifacts which have a Neolithic antiquity.

MOHELNO (okr. Třebíč)

„Za Chobotem“. MP. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Při povrchovém sběru v trati „Za Chobotem“, v blízkosti kóty 360 m, byl mezi mladoneolitickým materiálem (viz kpt. neolit) nalezen i nevýrazný patinovaný úštěp z rohovce typu Krumlovský les. Nález může indikovat blízkou, doposud neznámou mladopaleolitickou stanicí. Několik artefaktů bylo nalezeno již dříve, asi 1,5 km proti svahu západním směrem (Kuča – Vokáč 2004), necelé 2 km východně odtud je situována známá stanice v trati „Boleniska“ (Škrdla 1999 ad.).

Martin Kuča, Milan Vokáč, Lubomír Prokeš

Literatura

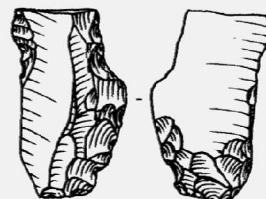
Kuča, M., Vokáč, M. 2004: Nové paleolitické a neolitické nálezy z Mohelna a Kladerub nad Oslavou (okr. Třebíč). *Západní Morava* 8, Třebíč, 180–183.
Škrdla, P. 1999: Mohelno – stanice z období přechodu od středního k mladému paleolitu. *Přehled výzkumů* 40, 35–50.

Resumé

An isolated artifact, made from patinated Krumlovský les-type chert, was collected in Mohelno, in the Za chobotem field.

MORAVANY (k. ú. Moravany u Brna, okr. Brno-venkov)
„U dubu“. Starší fáze mladého paleolitu. Sídliště. Povrchový průzkum.

Naleziště objevil R. Procházka dne 8. 5. 1993. Lokalita je situována cca 400 m západně od středověkého smírčího kříže při staré cestě Moravany- Modřice, nad obslužnou komunikací Moravany-výrobní areál v Moravánském lese. V roce 1993 (na podzim) se lokalita projevila na povláceném poli četnými zlomky vápence, mezi kterými bylo nasbíráno 35 artefaktů na ploše cca 2–3 ary.

Obr. 14. Moravany-U dubu. Zlomek hrotu. Moravany-U dubu. Point fragment.

V roce 2005 byla lokalita ověřena P. Škrdlou a přesně zaměřena. Je situována na severním svahu kóty Kozí hora (356 m), v rozmezí nadmořských výšek 260–270 m. V místě, odkud byly získány nálezy, vystupují z podloží terasové šterky. Rozptýl nálezů z roku 2005 je přibližně 150 m, střed koncentrace leží v okolí bodu (WGS-84) N 44°08.225', E 16°34.988'.

Kolekce R. Procházky z roku 1993, která je dnes uložena v MZM v Brně, sestává z jádra, 4 čepelí, dvou zlomků listovitých hrotů a dalších 31 úštěpů, zlomků jader a čepelí (určení R. Procházky).

Kolekce, která byla získána na jaře 2005, sestává ze dvou jader, úštěpu s místní retuší a proximálního zlomku jerzmanovického hrotu (obr. 14). Surovinově je tvořena rohovcem typu Krumlovský les, varieta II, v jednom případě se vyskytl křídový spongiový rohovec.

Lokalitu lze na základě typologie, ale i její polohy přiřadit k počátku mladého paleolitu.

Petr Škrdla, Rudolf Procházka

Resumé

A small collection of artifacts (4 items including a proximal segment of a Jerzmanowice point) was collected at U dubu field in the cadastral territory of the village of Moravany. The site was discovered by R. Procházka in 1993. In 2006 the site was re-surveyed by P. Škrdla and its position was fixed at absolute geographic coordinates (WGS-84): N 44°08.225', E 16°34.988'.

MORAVSKÉ BRÁNICE (okr. Brno-venkov)

„Za silnicí“, „Babí hora“. MP. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu okolí Silůvek a Moravských Bránic byl na výrazné kótě Babí hora (351,5 m), která je zemědělsky obdělávána, nalezen větší patinovaný úštěp z rohovce typu Krumlovský les, varieta I. Souřadnice místa nálezu je 49°5'44.63"N, 16°27'7.51"E (WGS-84). Zatím ojedinelý artefakt, zřejmě z mladého paleolitu, rozmnoužuje početné doklady paleolitických nálezů v jihozápadním okolí Brna (Belcredi a kol. 1989). Spolu s patinovaným artefaktem byly nalezeny i další nepatinované úštěpy (viz kap. Neolit). Průzkum Babí hory bude pokračovat i v budoucnu.

Martin Kuča